

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Pojkars läsning i årskurs 6

- En kvalitativ studie om pojkars läsintresse

Helena Nordfeldt

Självständigt arbete L6XA1A

Handledare: Birgitta Svensson

Examinator: Lars-Erik Olsson

Rapportnummer: VT18-2930-042-L6XA1A

Abstract:

Denna kvalitativa intervjustudies syfte har varit att undersöka pojkars relation till läsning för att så småningom underlätta framtida frambringande av läslust hos pojkar. Detta eftersom att barn och ungdomar läser allt mindre och detta sker främst bland gruppen pojkar.

De frågeställningar som har ställts i denna studie behandlar hur pojkar i årskurs 6 ser på läsning, vad de läser samt avslutningsvis kring pojkarnas läsintresse över tid och om det finns andra aktiviteter som intresserar dem mer än läsningen. Intervjuerna har sedan skett i tre grupper om 3–4 pojkar där samtliga har gått i årskurs 6. Vidare delades de tre grupperna in i: *läsarna*, *läser ibland* samt avslutningsvis *läser aldrig*. Valet av olika grupper grundade sig i om attityderna kring läsning och hur pojkarna sinsemellan betar sig mot varandra skilde sig åt beroende på läsintresse. Den insamlade empirin har därefter analyserats med hjälp av maskulinitetsteori. I studien framkommer att nio av tio pojkar inte anser sig vara läsare och därmed lyfts pojkarnas intresse för datorspel. Anledningarna till detta beror på det sociala och att det ständigt sker saker i spelet. Avslutningsvis i studien önskas ytterligare forskning inom området spelande och dess påverkan av läslusten.

Titel: Pojkars läsning i årskurs 6 – En kvalitativ studie om pojkars läsintresse.

Engelsk titel: Boys' Reading in Sixth Grade – *A Qualitative Research About Boys' Interest in Reading.*

Författare: Helena Nordfeldt

Typ av arbete: Examensarbete på avancerad nivå (15hp)

Handledare: Birgitta Svensson

Examinator: Lars-Erik Olsson

Rapportnummer: VT18-2930-042-L6XA1A

Nyckelord: Pojkar, läslust, läsintresse, datorspel

Innehållsförteckning

Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställningar	1
2. Tidigare forskning	2
2.1 Läsning och dess syfte.....	2
2.2 Läsning- en feminin aktivitet	2
2.3 Skolan och könsnormer	2
2.4 Hemmets påverkan	3
2.5 Motivationens påverkan av läslust hos pojkar	3
2.6 Pojkars val av böcker	4
2.7 Socioekonomiska förutsättningar	5
Teoretisk anknytning	5
3.1 Maskulinitetsteori.....	5
4. Avgränsningar	6
5. Metod	6
5.1 Metodval.....	7
5.2 Gruppintervjuer	7
5.3 Urval.....	7
5.4 Genomförande	8
5.5 Dataanalysmetod	9
5.6 Metoddiskussion.....	9
5.7 Reliabilitet och validitet	10
5.8 Forskningsetiska riktlinjer.....	10
6. Resultat	11
6.1 Pojkars tankar kring sin läsning och läsintresse.....	11
6.2 Böckerna pojkar läser om de själva får välja	13
6.3 Pojkarnas läsintresse- hur det har förändrats.....	14
6.4 Datorintresset- mer än bara ett spel.....	16
7. Diskussion	16
7.1 Hur ser pojkar i årskurs 6 på läsning?	17
7.2 Vad läser pojkar?.....	18
7.3 Har pojkars läsintresse förändrats och finns det andra aktiviteter som intresserar dem mer än läsning?.....	19
8. Slutsats	20
8.1 Didaktiska implikationer	20
Litteratur	22

Bilaga 1-Föräldramedgivande	25
Bilaga 2-Intervjuguide.....	26

1. Inledning

Ett av skolans mål är att bidra till livslång lust att lära (Skolverket, 2017). En del av detta mål borde därmed inbegripa att elever skall kunna läsa, men även att finna läslusten. Med hjälp av läslusten skall eleverna på eget initiativ kunna välja böcker att läsa men också erhålla ny information och kunskap genom detta tillvägagångssätt. Enligt undersökningar som PIRLS och PISA vilka genomförts flertalet gånger under en längre period uppmärksammas pojkars sämre läsförståelse. En av de bakomliggande faktorerna är ett minskat intresse för att läsa, dock finns inte en enad förklaring till varför intresset för att läsa har minskat (IEA, 2012; OECD, 2016).

Vid de verksamhetsförlagda perioderna i utbildningen har jag upplevt det svårt att hitta böcker till framför allt pojkar i skolbiblioteket. Likt studien som utfördes av Farris, Werderich, Nelson och Fuhler (2009) innefattar läraryrket en majoritet av kvinnor och dessa inklusive mig har i många fall en begränsad erfarenhet kring den litteratur pojkar väljer att läsa såsom val av genre. Studiens (Farris et al., 2009) syfte var att uppmärksamma vad majoriteten av pojkarna föredrar att läsa för att underlätta och skapa nyfikenhet hos kvinnliga lärare kring pojkars val av litteratur.

Det finns dock andra tänkbara bakomliggande faktorer än själva bokvalet till pojkars svala intresse för läsning. I en artikel publicerad i *Svenska Dagbladet* (Burman, 2018, 15 mars) anges att allt fler barn och ungdomar söker sig till olika sorters medier likt datorer och smartphones istället för tidskrifter och böcker. Dock menar Burman (ibid.) att det inte endast behöver vara negativt, utan att begreppet läsning behöver förnyas och vidgas då läsning kan ske på andra sätt än med den traditionella boken eller tidningen. Enligt Statens Medieråd (2017) konstateras en medieförändring främst bland de äldre ungdomarna som tillbringar mer tid åt data- och tv-spelande samt användande av internet. Ytterligare en trend är att antalet barn som läser varje dag minskar i samtliga åldersgrupper förutom de i 18-årsåldern. I kontrast till det minskade antalet som läser dagligen ökar antalet barn och ungdomar som aldrig läser. Vidare anses en orsak till varför just pojkar väljer att läsa mindre är ett mer omfattande tv- och datorspelade som upptar mycket av pojkarnas fritid (Statens Medieråd, 2017).

1.1 Syfte och frågeställningar

Som tidigare nämnts är läsning en viktig del av elevens kunskapsutveckling i skolans verksamhet: allt från textuppgifter i matematiken till att läsa litteratur som sedan ska analyseras och skrivas om. Utan läskunskap hade ingen av de här typerna av undervisning varit möjlig. Enligt undersökningar som PIRLS (IEA, 2012) utfört visas att intresset för att läsa och framför allt intresset att läsa på sin egen fritid minskar stadigt i varje utförd undersökning och nedgången sker i högre grad bland gruppen pojkar. Att pojkar läser allt mindre verkar ha en påverkan på resultaten i utförda undersökningar men även vid inlärningen i skolan. Eftersom svenska pojkar och flickor har presterat sämre i skolan har satsningar på att lyfta läsningen inneburit bland annat *läslyft* och *läslov* för att vända den nedåtgående lästrenden (Regeringen, 2017). Därmed är det av vikt att undersöka pojkars relation till läsning och hur den ska förstås samt appliceras i skolverksamheten. Utifrån tidigare nämnda är därmed syftet med studien att undersöka pojkar i årskurs 6 och deras relation till läsning. Detta för att få en vidgad kunskap om deras läsning så att framtida undervisning delvis kan anpassas efter deras intressen och önskemål. Utifrån det tidigare nämnda syftet har följande frågeställningar ställts i denna studie:

- Hur ser pojkar på läsning?
- Vad läser pojkar?
- Har pojkars läsintresse förändrats och finns det andra aktiviteter som intresserar dem mer än läsning?

2. Tidigare forskning

I detta avsnitt kommer tidigare forskning att presenteras. Den tidigare forskning som återges är delvis baserad på tidigare litteraturstudie ”Riktiga pojkar läser inte!- En forskningsöversikt kring pojkars läsförståelse” och som kompletterats med ytterligare studier om vad som påverkar pojkars attityder kring läsning. De avsnitt som presenteras visar på aspekter som kan spela en betydande roll i pojkars motivation till läsning samt läslust. Presentationen nedan delas in i följande avsnitt: *Läsning och dess syfte*, *Läsning- en feminin aktivitet*, *Skolan och könsnormer*, *Hemmets påverkan av normer*, *Motivationens påverkan av läslust hos pojkar*, *Pojkars val av böcker* samt *Socio-ekonomiska förutsättningar*. Det sistnämnda avsnittet kommer inte ha en framträdande roll i studien. Detta eftersom studien fokuserar på pojkar i grupp och deras attityder gentemot läsning beroende av läsintresse och inte vilka ekonomiska och sociala förutsättningar de besitter. Dock bidrar denna del till upplysning kring hur barns socioekonomiska förutsättningar kan vara en bidragande faktor till att skapa ett läsintresse eller inte.

2.1 Läsning och dess syfte

I studiens inledning uppmärksammades en artikel av Burman (2018, 15 mars) att unga idag söker sig till annan media än de sedvanliga böckerna och tryckta tidskrifterna. Frågan kring varför vi skall läsa böcker och skönlitteratur lyfts av Persson (2007). Läsning framställs oftast som något som är positivt och helt enkelt i den bildade människans natur. Tidigare i historien har läsandet varit en bidragande faktor till att lära befolkningen om hur hen ska bete sig i samhället eller att lära kring språkets uppbyggnad och grammatik. Därmed har läsningen haft trovärdiga motiveringar till varför alla skall läsa. Vidare menar Persson (2007) att motivering till läsning idag inte kan utföras med liknande argument som presenterats. Detta eftersom teknikens framfart, globalisering och samhällsförändringar bidrar till ett ständigt föränderligt samhälle där läsningen och det vi läser ständigt byter skepnad.

Vidare uppmärksammas bokens och litteraturens betydelse i försök att ena Sverige som land och dess kultur i slutet av 1800-talet, men förekommer även idag i politiska sammanhang. Enligt Persson (2007) finns en känslighet kring läsning och bokens samt litteraturens vara eller icke-vara bland olika grupperingar i samhället. Detta medför en svårighet i att diskutera detta område då det finns bestämda åsikter kring vad som får benämningen litteratur och vad som skall läsas.

2.2 Läsning- en feminin aktivitet

Aktiviteten läsning sammankopplas i hög grad med femininitet (Dutro, 2002; Linnakylä, Malin & Taube, 2004). Detta tros vara en av förklaringarna till varför pojkar väljer att ta avstånd till läsaktiviteter (Skolverket, 2006). En ytterligare orsak till avståndstagandet tros bestå i att pojkar skall visa upp sin maskulinitet snarare än att leva upp till sin könstillhörighet. Då män i de flesta fall inte läser lika mycket som kvinnor ökar möjligheten att pojkar saknar manliga förebilder som läser (Boltz, 2013). Detta trots att läsning anses som viktigt bland både män och pojkar i ett arbets- och skolsammanhang, så undviks aktiviteten då åsikten finns att det inte är något som pojkar skall hålla på med (Saar, 2007).

2.3 Skolan och könsnormer

Enligt Holm (2008) upprätthålls och kontrolleras könsnormer utav både flickor och pojkar i skolan. När brytande av könsnormerna sker ges uttryck för kränkningar av både verbal och fysisk karaktär. Dessa reaktioner syftar på att markera hur man skall vara enligt de könsnormer som råder (ibid.). Dessa kränkningar kan ha sitt mål i att bibehålla tydliga skillnader i vad som är rätt enligt könsnormerna, alltså hur man ska vara som pojke och flicka (Osbeck, Holm och Wernersson 2003). Flickor löper större risk att utsättas för kränkningar, dock så är det pojkar som i högre grad bryter mot könsnormerna (Holm, 2008; Osbeck et al., 2003). Detta tros bero på skillnader i förväntan av gränsöverskridning gällande könsnormer beträffande de två könen. Det är mer normöverskridande accepterat för flickor att bära kläder som anses mer manliga och leka med leksaker som räknas som pojkleksaker (Millard, 1997). Vidare om en pojke skulle välja att beakta eller utveckla sina feminina sidor så anses det som en oönskad handling (Skolverket, 2006). I enlighet med Millard (1997) visar Holm (2008) att de pojkar som brutit mot könsnormerna kommer att betraktas mer som flickor.

Att välja bort läsning behöver inte endast betyda att aktiviteten anses som feminin, utan att det inte är en statusbetingad aktivitet. Bland män och pojkar kan hierarkier uppstå och kan därmed bidra till att individer behöver hävda sig genom sin maskulinitet (Randell, 2016). De manliga idealen har bidragit till att en antipluggkultur växt fram som innebär att det är lågstatus att sköta sitt skolarbete (SOU 2010:51). De pojkar som inte följer dessa ideal kan komma att få stämpeln låg status och därmed bli tilldelad ett utanförskap av de pojkar som följer rådande normer (SOU 2010:51, Osbeck et al., 2003). Vid de tillfällen pojkar överskrider de rådande könsnormerna så kommer de pojkar som vill bevara dessa normer att svara på överskridandet. Dessa pojkar kommer troligtvis även att försöka bevara den rådande gränsen mot det kvinnliga. Detta genom att tvivla på sexuell läggning och därmed uttrycka homofobi mot pojkar som bryter mot normerna (SOU 2010:51). I den kartläggning utförd av Osbeck et al. (2003) framkommer liknande svar. Det framfördes att pojkar i större utsträckning inte hade samma tolerans och accepterande inställningar till sexualiteter. Genom att uttrycka homofobiska kränkningar uttrycks vad som bör eftersträvas och att det som utförs är feminint. Därmed anser Saar, Nordberg och Hellman (2008) att de sexuella kränkningar som appliceras på pojkar vid normöverskridande bidrar till att få vågar ta det steget.

2.4 Hemmets påverkan av normer

Enligt Skolverket (2012) spelar elevens hemmiljö en betydande roll när det kommer till läsintrasse. Detta eftersom pojkar och flickor i hemmet skapar ett engagemang, attityd och erfarenheter utifrån den befintliga läsningen som sedan innan finns i hemmet. Likt tidigare nämnt anser även Millard (1997) att barnets vårdnadshavare har en stor inverkan i att bli läsande förebilder för sina barn. Genom vårdnadshavaren kan barnen introduceras till böcker och med stöttning lära sig att läsa. Även IEA (2012) anser att vårdnadshavares stöttning av barns läsning ökar barnets motivation till att fortsätta läsa. Vårdnadshavarna för även ofta vidare traditionella könsroller gällande läsning vilket kan visas genom att bemöta och förvänta sig olika beroende på barnets kön (Leaper, Anderson & Sanders, 1998).

2.5 Motivationens påverkan av läslust hos pojkar

När det kommer till läsning på fritiden finner både Skolverket (2012) och OECD (2010) att fler flickor läser på eget initiativ än vad pojkar gör och dessutom i högre utsträckning. I Sainsbury och Shagens (2004) kartläggning undersöktes motivationen hos olika elever i årskurs 4 och 6 år 1998 och 2003. Resultaten visade att de mest motiverade eleverna fanns i årskurs 4 båda åren. Dock efter fem år visade det sig att motivationen minskat drastiskt i båda årskurserna jämfört med de som gick i årskurs 4 och 6 1998. Likt tidigare nämnt har även

OECD (2010) påträffat samma trend bland barn i 15-årsåldern i deras undersökningar. År 2009 läste 64 procent av eleverna på sin fritid vilket kan jämföras med 69 procent år 2000.

Enligt Morgan och Fuchs (2007) blir barn starka läsare om de regelbundet läser. Barns motivation att läsa och utföra andra läsaktiviteter påverkas av engagemang och läslust (Logan & Johnston, 2009; McGeown, Goodwin, Henderson & Wright, 2012). Detta beror på att läsaktiviteter är en såväl ansträngande som krävande syssla. Därmed är motivationen hos alla barn en bidragande faktor till hur mycket de väljer att anstränga sig i läsaktiviteter och som i längden påverkar elevernas läsutveckling (Logan & Medford, 2011). Vidare menar Morgan och Fuchs (2007) att de barn som är motiverade har en tendens att läsa uppåt tre gånger så mycket utanför skolan än de som besitter en lägre grad av motivation. I en studie utförd av Linnakylä, Malin och Taube (2004) visas att bland de femtonåringar som studerades motivationen till läsning har en betydande roll i hur väl elever presterar i läsförståelsetest. Detta eftersom att de läsare med låg motivation såg läsaktiviteter som slöseri med tid och utförde endast detta när de var tvungna. Pojkars motivation för läsning hör samman med deras läsförmåga i högre grad än för flickor (Logan & Johnston, 2010; Logan & Medford, 2011). Enligt Logan och Johnston (2009) finns det en betydande koppling mellan pojkars motivation och deras läsförståelse, alltså stark läsförståelse medför motivation till att läsa mer och tvärtom. Likt det som nämnts innan krävs i högre utsträckning att pojkar skall vara bra på något för att finna motivation till att fortsätta med aktiviteten och i detta fall läsning (Logan & Johnston, 2009). Vidare menar Williams, Burden och Lanvers (2002) att pojkar är inte lika villiga att fortsätta läsa i fall boken eller texten inte är dem till lags.

2.6 Pojkars val av böcker

En studie av Farris, Werderich, Nelson och Fuhler (2009) hade som syfte att kvinnliga lärare på mellanstadiet skulle vara mer delaktiga i pojkars val av böcker samt att få en större förståelse i deras val av litteratur. Pojkar som var med i studien i årskurs 5 i amerikansk skola valde böcker utefter omslag. De valde de omslagen som såg bra ut enligt dem, vilka ofta bestod av huvudrollsinnehavaren som gjorde något som kan karaktäriseras som farligt eller till och med livsfarligt, alltså actionfyllda och äventyrslystna böcker (Farris et al., 2009; Worthy, Moorman, & Turner, 1999). Pojkar med uttalade lässvårigheter bläddrade ofta i böckerna för att skapa sig en omfattning av textens storlek samt luftighet och valde därefter böcker med större textstorlek och mindre antal ord på varje sida (Farris et al., 2009). Andra saker som bidrog till uppmärksamhet hos de studerade pojkarna var udda eller intressanta typsnitt i texten eller böcker som särskilde sig textuellt från andra böcker. Vidare bidrog andra faktorer som att böckerna ingick i en serie av böcker och om boken var skriven av en favoritförfattare (Farris et al., 2009; Worthy, Moorman & Turner, 1999).

Under de intervjuer som utfördes av Farris et al. (2009) framkom det att pojkarna föredrar att följa huvudkaraktärer under en längre period, vilket kan kopplas ihop med pojkars intresse att läsa böcker i en serie. Huvudkaraktären i böckerna skulle inte heller framställas som perfekt utan skulle ha brister som gick att känna igen sig i. Vidare fick gärna huvudkaraktären stöta på utmaningar som fick huvudkaraktären att utvecklas och överkomma sina eventuella rädslor eller problem. Utöver skönlitterära böcker valde även pojkar faktaböcker. Här fann Farris et al. (2009) att pojkarna valde böcker med korta texter som kompletterades med bilder och tecknade bilder. Andra orsaker till valen av faktaböcker gjordes utifrån hjälpande grafer och andra hjälpmedel som kronologiskt lotsar läsaren. Vidare drogs slutsatsen att pojkarna motiverades av att ha någon att diskutera sina böcker med samt utbyta erfarenheter med (ibid.).

2.7 Socioekonomiska förutsättningar

De barn med socioekonomiska bakgrunder som räknas till de svagare har överlag ett lägre intresse till att läsa än andra barn (OECD, 2004). Enligt Entwisle et al. (2007) kan detta bero på att dessa föräldrar till barn i lägre socioekonomiska klasser inte ställer lika höga krav på sina barn som i mer fördelaktiga socioekonomiska områden. Vidare anses även föräldrar med starkare socioekonomiska förutsättningar låna böcker på bibliotek och läsa i större mängd för sina barn (ibid.). Likt tidigare nämnt så intygar även Smith (1990) att föräldrar med högre utbildning är mer positiva till läsning. Detta med möjlig förklaring i att högre utbildningar och arbeten medför och kräver allt som oftast god förmåga att läsa för att prestera väl i dessa yrken.

Vid högläsning av böcker för yngre barn blir introduktionen till läsningen mer naturlig. De barn som inte blir naturligt introducerade till läsvärlden får ett mer mödosamt arbete att ta till sig språket och läsningen (IEA, 2012). De sämre förutsättningarna som barnen tar med sig innan skolstart kan i sig medföra det svårare att uppnå nivåer som kan krävas exempelvis i skolan. Utöver tidigare nämnda kan även svårigheter senare i skolgången uppstå genom svårigheter att begripa ett mer bildat språk i skrift (ibid.).

3. Teoretisk anknytning

Nedan redogörs för vilken teoretisk utgångspunkt studien utgår ifrån. Därefter presenteras begrepp som är av vikt inom det teoretiska området och som kommer att förekomma som verktyg i studiens analys och diskussion.

3.1 Maskulinitetsteori

Begreppet *norm* förklaras av Zimmerman (2018) som något som innebär en slags begränsning för individer och deras val men det kan även innebära rikare möjligheter. Det bör dock inte ihopkopplas med sociala strukturer eftersom det endast är en del av det. Vidare förklaras normer som regler och värderingar uppkomna ur olika grupper och deras gemensamma syn hur män och kvinnor skall agera (Zimmerman, 2018). Genus är något som är i konstant förändring och som konstrueras samt i de flesta fall återskapas och därmed bibehålls rådande normer (Connell, 2008).

Vidare kan begreppet *könsnormer* definieras som specifika roller som könen skall följa, men även hur dessa roller ska handla i relation till det motsatta könet. En enskild individ kan inte själv förändra rådande normer eller könsnormer utan detta sker genom handlande i grupp. En norms varaktighet beror på om den återskapas i det dagliga livet och det råder således inte genomföras ett fåtal gånger utan behöver bli som en vana. Därför anses det vara en norm först när den påverkar samt omformar relationer i sociala sammanhang (Zimmerman, 2018).

Det förekommer varierande normer beroende av de grupperingar som finns i samhället. De normer som följs kan även variera inom grupperna och det kan uppstå normer som är motsägelsefulla inom grupperingarna. Ett exempel på detta ger Zimmerman (2018) att de flesta grupperingar anser det som viktigt att män och kvinnor skall bemötas jämställt men samtidigt finns det normer som motsäger detta genom att kvinnor och män exempelvis inte anses lämpliga för att utföra vissa aktiviteter. I takt med att sådana företeelser sker ger det chans till att uppmärksamma dessa normer och därmed ges möjligheten till att ändra dem (Zimmerman, 2018).

Könsroll kommer i denna studie tolkas i enlighet med Connells (2008) definition att män och kvinnor väljer till synes att följa de allmänna uppsatta regler som gäller vardera kön. Enligt detta synsätt existerar det två könsroller, den manliga och den kvinnliga. Den manliga könsrollen idag ser inte likadan ut som längre tillbaka i historien. Detta eftersom den ideala mansrollen är föränderlig (Connell, 2008). Hur maskuliniteten utformas är beroende av sammanhang och rådande ideal. De manliga beteenden som återkommer är de som bidrar till

att omforma maskulinitetens ideal (Zimmerman, 2018). Vidare finns det en tro kring att maskuliniteten är inbyggd i pojkars och mäns kroppar. Connell (2008) förklarar fenomenet med att den manliga kroppen är antingen mer kapabel att utföra vissa sysslor likt gå ut i krig eftersom de besitter en större längtan efter våld eller att de helt enkelt inte är lämpade för en del andra sysslor såsom ta hand om barn.

Begreppet *hegemoni* förklaras av Connell (2008) att likt ett klassamhälle placeras grupper i en slags kulturell hierarki där grupperingar kan ta ställning och därmed se till att behålla sin status i samhället. Dock behöver inte hierarkin vara bestående utan är beroende av vilket sammanhang individen befinner sig i och detta gäller inte endast män utan samtliga i samhället (Zimmerman, 2018). Vidare finns det en maskulinitet som står över alla andra i hegemonin nämligen *maskulinitets hegemonin*. Denna ledande status bland maskuliniteter är inte konstant utan byts av med vad som anses som attraktiva manliga egenskaper som utgår från det kulturella accepterade och samhälleliga institutioner likt skolan (Connell, 2008). Vidare menare Zimmerman (2018) att hegemonisk maskulinitet är den mest eftersträvansvärda och beundrade. Dock är det få män som uppnår den statusen men de flesta är delaktiga och stöttar de normer som anses hegemoniskt maskulina egenskaper och är därmed delaktiga i skapandet och återskapandet av detta. Dessa roller brukar kallas för *delaktig maskulinitet*. De når själva inte upp till den högsta statusen men kan bli belönade av dessa pojkar och män likt en bra lön (Connell, 2008; Zimmerman, 2018). Till sist finns det en sista grupp i hierarkin som kallas för *underordnad maskulinitet*. Detta kan bero på ovilja men också att förutsättningarna inte finns för de rådande normerna. Orsaker till en sådan position kan bero på homosexualitet eller egenskaper som inte anses manliga såsom avsaknad av fysisk styrka eller intresse (Connell, 2008; Zimmerman, 2018).

4. Avgränsningar

Eftersom studien har företagits under relativt kort och begränsad tid har en del avgränsningar gjorts. Valet av att endast intervjua pojkar beror på min tidigare litteraturstudie då inriktningen var att undersöka varför pojkar presterar sämre i läsförståelsetest än flickor. Vid utförandet av denna studie gjordes valet att fortsätta på spåret pojkar eftersom jag i den tidigare litteraturstudien redan samlat in forskning. Utöver tidigare nämnda fanns även ett genuint intresse kring pojkarnas läsintresse. Detta gjordes för att underlätta min framtida profession vid exempelvis bokval som tidigare nämnts i inledningen av studien. Vidare gjordes valet av att välja pojkar i årskurs 6 på grund av att de troligtvis kommit längre i sitt identitetsskapande och därmed inte förmedlar i samma grad vad som förväntas av dem såsom lärares eller föräldrarnas åsikter. Utöver det fanns en tanke om att pojkarna också vid denna åldern har ett större behov av att visa vilken grupp de tillhör genom exempelvis visa motstånd till saker som anses mindre häftigt eller attityder gentemot varandra. Just hur attityderna gentemot varandra skulle visas fanns det en nyfikenhet kring och hur det skulle påverka deras svar under intervjuerna. En ytterligare faktor till valet av årskurs 6 är att jag själv kommer att undervisa i den här åldern, vilket gör att studien blivit än mer betydelsefull för mig.

5. Metod

I nedanstående avsnitt kommer studiens val av metod och genomförande presenteras samt diskuteras. Metoddelen består av avsnitt om metodval, gruppintervjuer, urval, genomförande, dataanalysmetod, metoddiskussion, reliabilitet och validitet samt slutligen kommer de forskningsetiska principerna presenteras som studien har tagit ställning till.

5.1 Metodval:

Det empiriska innehållet har samlats in med hjälp av kvalitativa semistrukturerade gruppintervjuer. Valet av denna metod gjordes på grund av intentionen att få mer utförliga och djupgående svar av fokusgruppen än vid andra förekommande metoder exempelvis enkäter (Bryman, 2011). Dessutom är den valda metoden relativt rörlig. En semistrukturerad intervju grundar sig i en viss struktur då frågeställningarna formas innan intervjun, men har inte en absolut ordning utan kan anpassas efter de som ska intervjuas, vilket i detta fall är pojkar i årskurs 6. Utöver detta kan följdfrågor ställas till tidigare ställda frågor och gå mer djupgående om de intervjuade tillåter (Bryman, 2011). Detta var av intresse då grupperna bestod av pojkar med skiftande läsintresse samt att intresset för studien är att fördjupa sig i pojkarnas personliga tankar kring läsning och läslust.

5.2 Gruppintervjuer

Under en gruppintervju intervjuas två eller fler personer i en grupp (Trost, 2014). Vid utförande av gruppintervju finns möjligheten att tillvarata en större mängd tankar från de som medverkar än om de intervjuas individuellt. Detta eftersom att deltagarna kan bygga vidare på varandras åsikter och tankar genom interaktion om rätt förutsättningar för gruppdynamik råder (Wibeck, 2010; Trost, 2014).

En del av problematiken kring gruppintervjuer anser Trost (2014) uppkomma om en eller flera i gruppen uppfattas som dominant. Detta eftersom att de som inte tar lika stor plats i intervjun får svårt att framföra sin åsikt i frågan eller helt enkelt inte vågar säga något då det möjligtvis bryter mot de dominantas åsikter. Vidare kan deltagarna i gruppintervjuer välja att samsas kring tankar istället för att bygga ut dem och visa upp sin egen, vilket kan leda till att det som sägs inte är något som de medverkande egentligen tycker (Trost, 2014; Wibeck, 2010).

5.3 Urval

Urvalet av skola har gjorts ur ett bekvämlighetsurval och kan delvis även ses som ett snöbollsurval (Bryman, 2011). Mail till skolor i det berörda området har skickats ut, varav en skola med lärare visade intresse. Vidare har den kontaktade svenskläraren valt ut pojkar på den berörda skolan utifrån hennes vetskap om deras läsintresse på fritiden och läslust i skolan. Bland dessa tio pojkar har läraren valt ut tre grupper av pojkar utefter önskemål från studiens författare. Dessa tre grupper består av vad läraren ansåg vara grupper om läsintresserade, icke läsintresserade samt slutligen en grupp av pojkar som skulle kunna liknas med att de läser men inte allt för ofta. De olika grupperna kommer definieras följande i studien: *grupp 1-läsarna*, *grupp 2-läser ibland* samt slutligen *grupp 3-läser aldrig*. Dessa benämningarna till grupperna är förklaringar till gruppens läsintresse och för att skapa klarhet i analyser och diskussioner.

Valet av tre olika grupper grundar sig i intresset kring pojkarnas attityder mot läsning som aktivitet skiljer sig åt i de olika grupperna beroende av deras olika läsintresse. Utöver det fanns en tanke med uppdelningen att se vilka intressen de hellre sysselsatte sig med och hur det påverkade deras syn på läsning. Slutligen fanns en nyfikenhet kring hur pojkarna i vardera grupp kunde tänkas påverka varandra under intervjun. Alltså om det fanns en tillåtande atmosfär eller om rådande norm i gruppen bidrog till vad som fick sägas om läsning.

Den empiri som samlats in bör ej ha påverkats av det gjorda urvalet då intervjuaren inte har någon tidigare relation till de intervjuade och därmed inte har någon insyn i deras attityder gentemot studiens undersökningsområde. Vidare så ingår de medverkande pojkarna i intervjuerna den grupp som studien inriktar sig mot. Dock skulle möjlig kritik kunna vara att en del av de medverkande i de utvalda grupperna inte är genuint läsare, pojkar som läser ibland samt icke-läsare. Därmed är de inte helt representativa för sin tilldelade grupp

(Bryman, 2011). I och med att grupperna inte är helt distinkta kan därmed svaren kunnat se annorlunda ut än de grupperna som medverkat. I gruppen läsarna var det endast en pojke som genuint var läsare. Utöver detta fanns även en pojke i pojkar som läser ibland en som inte ens läste ibland, utan väldigt sällan. Detta kan därmed ha påverkat resultatet.

5.4 Genomförande

Denna studie tog sin början i mail till lärare och rektorer som har anknytning till årskurs 6. När en skola visat intresse skickades brev till vårdnadshavare ut med information gällande studien och ett föräldramedgivande (se bilaga 1) dock utan information om vilken grupp deras son blivit tilldelad. Detta eftersom pojkarna inte skall påverkas av vad deras föräldrar vill att de ska svara under intervjuerna. Vidare har samtliga deltagare godkänts av vårdnadshavare. Utöver föräldramedgivande har en intervjuguide (se bilaga 2) skapats med syfte att ge svar kring pojkarnas tankar kring läsning och läsvanor samt kring deras intressen utanför skolan. Då pojkarna skulle delas in i tre grupper: läsarna, läser ibland samt läser aldrig var frågorna tvungna att vara breda och samtidigt kändes det rimligt att ha skiftande frågeställningar för både läsare och icke-läsare då inriktningen blev annorlunda beroende på om det fanns ett läsintresse.

Platsen där intervjuerna ägde rum var pojkarnas skola i anslutning till deras hemklassrum i ett mindre gruppum. Under den andra gruppintervjun stördes intervjun vid två tillfällen, vilket kan ha påverkat de medverkande bland annat genom stress då den ena som störde var läraren som informerade om den stundande lunchen.

Intervjuerna har spelats in med hjälp av en surfplatta. Då intervjuerna skedde i grupp valdes intervjuerna att filmas för att underlätta transkriberingen då röster i sin ensamhet kan blandas ihop. Valet att endast spela in intervjuerna med bandspelare eller liknande problematiseras av Wibeck (2010) då främst intervjuer med enkönade intervjugrupper medför svårigheter att identifiera vem som säger vad. Efter utförande av intervjuer har inspelningarna transkriberats ordagrant. Vid längre pauser i intervjun har de markerats med en parentes med information om det gäller några sekunders paus eller vid ännu längre pauser. Dessutom framställs den som intervjuar med ett *I* och pojkarna med *Elev* med efterföljande siffra. Att tillägga till genomförandet av intervjun är att pojkarna under tiden fått fylla i egna grafer under intervjun. Detta eftersom det då fanns en tanke att dessa grafer skulle medföra information om pojkarnas läsning såsom när de började läsa och hur det sett genom åren fram tills nu. Dessa diagram har dock inte använts, men det förekommer i ett av citaten att Elev 8 säger att han *skriver* en siffra. Detta är då på grund av de då tänkta graferna skulle medverkat i studien. Valet att inte ha med dessa är för att de flesta pojkarna inte fyllde i sina diagram på ett seriöst sätt och därmed tappade det sin funktion.

Det utfördes sammanlagt tre gruppintervjuer med totalt tio pojkar. I grupperna läsarna samt läser aldrig var det tre pojkar i varje intervju och bland de som läser ibland deltog fyra pojkar. I de tre intervjuerna diskuterades det kring läsning och om det fanns annat som intresserade dem mer än läsning. Nedan i Tabell 1 visas en översikt kring pojkarnas benämning, pojkarnas ålder, vilken session pojkarna deltagit i samt slutligen den totala intervjutiden i varje grupp.

Tabell 1. Översikt av deltagande pojkar i studien.

Benämning av elev	Ålder	Vilken session	Tid (i minuter).
Elev 1	12	Grupp 1-läsarna	32:33
Elev 2	12	Grupp 1-läsarna	32:33
Elev 3	12	Grupp 1-läsarna	32:33

Elev 4	13	Grupp 2-läser ibland	22:59
Elev 5	12	Grupp 2-läser ibland	22:59
Elev 6	12	Grupp 2-läser ibland	22:59
Elev 7	12	Grupp 2-läser ibland	22:59
Elev 8	13	Grupp 3-läser aldrig	21:07
Elev 9	13	Grupp 3-läser aldrig	21:07
Elev 10	12	Grupp 3-läser aldrig	21:07

5.5 Dataanalysmetod

För att kunna analysera och tolka den insamlade empirin har en tematisk innehållsanalys valts. Denna metod går ut på att identifiera, koda, analysera och reflektera över innehållet i det insamlade materialet för att finna eventuella mönster och olikheter (Wibeck, 2010; Braun & Clarke, 2006). För att kunna utföra denna dataanalysmetod behövs det väljas en teori som den tematiska innehållsanalysen skall utgå ifrån. Som tidigare nämnts i denna studie har maskulinitetsteori valts och tillhörande begrepp skall användas och förekomma i resultat- och analysdel. Vidare framgår det att valet av teori är fritt då olika teorier går att använda i den här typen av analys (Braun & Clarke, 2006).

Med hjälp av den valda teorin tolkas teman som kartlagts för att reflektera och analysera det som har uppkommit. Denna analysmetod anser Clarke och Braun (2006) är flexibel då den som utför studien kan själva välja vad som anses av intresse. Dock påpekas att det skall finnas något slags mönster i datan. Vikten skall då inte ligga i om det förekommer ofta i den insamlade datan utan om det bidrar till att besvara forskningsfrågan (Braun & Clarke, 2006). Kritiken som uppdagats kring denna dataanalysmetod är enligt Braun och Clarke (2006) att "allting fungerar", att metoden skulle vara enkel. Dock försvaras metoden med att det blir vad man gör det till. En tematisk innehållsanalys kan bli innehållsrik, detaljerad och ge en komplex syn på den insamlade datan (Braun & Clarke, 2006).

5.6 Metoddiskussion

Valet av semistrukturerade intervjuer i grupp har uppfattats som en lämplig metod för studiens ändamål då svar på samtliga frågor har getts under intervjutillfällena. Dock så kan valet av gruppintervjuer diskuteras om det är rätt form att intervjua pojkar i den åldern. Detta eftersom pojkarna möjligtvis inte alltid har varit sanningsenliga då en vilja att leva upp till en viss status kan ligga till bakgrund till svaren som ges. Till följd av sistnämnda kan det även uppkomma en rädsla att dela med sig av sin åsikt (Troost 2014; Wibeck, 2010). Vid enskilda intervjuer hade detta kunnat undvikas då endast en intervjuas i taget. Samtidigt så kan enskilda intervjuer medverka till mindre djupa diskussioner kring forskningsområdet (Wibeck, 2010). Dock så har känslan varit vid tillfällena att samtliga som deltagit i studien känts sig bekväma åtminstone med intervjuformen och inga märkbara kränkningar har upptäckts i samband med dessa. Dessutom har det varit av intresse att se hur pojkarna i grupp påverkar varandra i deras sätt att vara, men även deras val av svar.

I en semistrukturerad intervju finns det någon sorts form av struktur likt en intervjuguide som har använts i denna studie som ett hjälpmedel att bibehålla innehållet till forskningsområdet vid de tre tillfällena. Upplevelsen kring detta är att det har fungerat väl under dessa tre intervjuer och att det inte har hämmat elevernas berättande. Men även att det

har varit till hjälp när en del elever suttit tysta och därmed kunnat fråga någon utav dem specifikt vad de anser i frågan.

5.7 Reliabilitet och validitet

I denna studie har det strävats efter att utföra trovärdiga tolkningar av den insamlade empirin och därmed inte medvetet gjorts tolkningar som gynnar tidigare forskning eller andra forskares intressen. Vidare har studien utförts oberoende och med en strävan om öppenhet kring tillvägagångssätt och utförande (Wibeck, 2010).

Likt då denna studie är kvalitativ och av mindre karaktär är studien inte applicerbar i ett större sammanhang (Bryman, 2011). Detta då studien endast är utförd på ett fåtal pojkar på en skola i årskurs sex i södra Sverige och är därmed troligtvis inte representerande hur resterande pojkar i samma ålder någon annanstans tänker och känner kring läsning och andra fritidsintressen.

Vidare kan validiteten diskuteras. Bryman (2011) nämner något som kallas för intervjuareffekten. Detta fenomen kan uppkomma om de som intervjuas förskönar eller förställer den information som delas med den som intervjuar för att framställa sig i ett bättre ljus än det som är sanningen. Vidare skulle även detta kunna kopplas till möjligheten att pojkarna i gruppintervjuerna vill imponera på varandra genom sina svar och därmed förskönar eller lägger till saker för att framstå som bättre än vad de egentligen är. Likt tidigare nämnt så kan dominanta personer påverka intervjuer så att en del eller alla medverkande inte vågar att dela med sig av sina tankar (Trost, 2014; Wibeck, 2010).

Ytterligare påverkan som är möjlig i denna studie är att vid en semistrukturerad intervju att den som intervjuar styr i för hög grad samtalsämnen och därmed applicerar forskarens tankar kring ämnet som behandlas. Dock framställer Wibeck (2010) fördelen med tidigare nämnd metod att den ger struktur och möjlighet till styrning gällande gruppdynamik.

5.8 Forskningsetiska riktlinjer

De etiska principer som har följts under studiens gång är framtagna av Vetenskapsrådet (2002) för att säkerställa de medverkandes säkerhet och trygghet gällande deras rättigheter i samband med studiens utförande. De etiska principer som har följts är *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* samt *nyttjandekravet* (Vetenskapsrådet, 2002). Samtliga medverkande i studien har blivit informerade i förhand om studiens syfte och genomförande samt även vem jag är och var studien kommer att publiceras. Därutöver har de enligt informationskravet även blivit tilldelad information gällande frivillighet och rätt till att avbryta intervjun om de så känner. Samtliga medverkande i studien har själva beslutat om deras medverkan i studien, men eftersom de medverkande är minderåriga har intervjuerna även föregåt med ett föräldramedgivande. De elever som har medverkat har godkänts medverkan av deras vårdnadshavare. Medgivanden i studien har inte under någon form varit påtvingande.

Vidare har konfidentialitetskravet tagits i beaktning och därmed medfört att samtliga medverkande är anonyma. I studien kommer jag därför benämna pojkarna med "Elev" och efterföljande siffra. Utifrån nyttjandekravet har endast den insamlade empirin använts ur forskningssynpunkt och har inte delats med andra obehöriga (Vetenskapsrådet, 2002).

6. Resultat

I detta avsnitt kommer studiens resultat att presenteras. Resultatet är uppdelat i fyra teman som har skapats med hjälp av den tematiska innehållsanalysen. Den insamlade empirin har analyserats och bildat gemensamma teman med hjälp av maskulinitetsteorin. De teman som har valts är: *Pojkarnas tankar kring sin läsning och läsintresse*, *Böckerna pojkar läser om de själva får välja*, *Pojkars läsintresse- hur det har förändrats* och avslutningsvis *Datorintresset- mer än bara ett spel*.

6.1 Pojkarnas tankar kring sin läsning och läsintresse

En del av denna studie har varit att ta del av pojkars tankar kring läsning och om de ser sig själva som läsare. Pojkarnas reflektioner kring detta gav resultat i att Elev 1 i gruppen läsarna var den enda som ansåg sig vara en läsare och resterande såg sig som icke-läsare. Det fanns ingen tvekan kring det. Elev 1 som ansåg sig som läsare fortsatte med att säga att han läste minst något varje dag och det har han gjort ända sedan han började läsa. Detta gjorde att han stod ut från resterande pojkar i studien. Vidare framkom varför pojkarna inte ansåg sig vara läsare:

- Asså jajaja gör hellre några andra saker det e inte så att ja Vill asså ja de e inte så att ja tycker om att läsa jättemycket såhär. De e mest att jag gör det för att mamma säger till mig eller såhär. (Elev 2)
- Mmm. (I)
- Eller nånting. Mhm eller när mamma säger till mig och jag börja läsa då är det roligt men det är inte så att jag är så självdrivande på läsningen. (Elev 2)

Ja det är tråkigt att börja. (Elev 6)

Man måste liksom få in tempot. (Elev 7)

Utifrån dessa svar kan det tolkas att det är svårt för pojkarna att sätta igång att läsa. Att svårigheten ligger i att komma igång med läsandet och uppehålla en regelbundenhet i att läsa. Elev 7 menar till och med att det kan vara roligt att läsa bara man väl kommer igång med det. Dock kan svaret Elev 2 liknas ett svar där han möjligtvis inte vill framstå som normbrytande och tappa i status. Genom att skylla sitt läsande på sin mamma har han en förklaring till varför han läser. En möjlig analys är därmed att Elev 2 inte vill framstå som en läsare eftersom det inte är en statusbetingad aktivitet och därmed inte räknas som något som maskulinitets hegemonin utövar. Vidare fanns ett intresse kring hur pojkarna värderade sin läsnivå. Beroende på vilken grupp pojkarna tillhörde varierade svaren.

Bra. (Elev 1).

Då tycker ja typ att ja typ ja e hyfsad. (Elev 2)

Ja tycker nog att ja (dörren öppnas igen av deras lärare, informerar om lunchen som det snart är dags för) e typ en medelläsare. Ja läser inte varje dag men om ja läser så läser ja tycker ja eh... ganska bra. (Elev 5)

Mmm inte så bra. (Elev 9)

De olika grupperna skiljde sig en del åt. Gruppen läsarna med Elev 1 i spetsen verkar ha mer självförtroende när det kommer till läsning, även fast Elev 2 tycker att han är en hyfsad läsare.

Vidare verkar självförtroendet vara i stort sätt det samma hos grupp 2 som läser ibland, men här framkommer det även att högläsning är något som är jobbigt och som man helst undviker. Även i den sista gruppen som aldrig läser framkommer det att läsa högt är mödosamt och inget man gör frivilligt eller för den delen alls gör. I denna gruppen verkar inte heller tystläsning vara något som de anser sig vara bra på. Att undvika att läsa högt skulle kunna tolkas som en strategi att inte visa sig svag. För trots att i stort sätt samtliga pojkar inte favoriserar läsningen som syssla så tycker de att det är av vikt att kunna det, vilket skulle kunna tolkas som två motsägelsefulla normer. Detta eftersom samtliga pojkar tycker det är viktigt att kunna läsa, men samtidigt är det inte maskulint att utföra det.

Genom att undvika att läsa högt undviker de att visa sig svaga i ett sammanhang där det är en norm att man skall kunna läsa bra och framför allt i årskurs 6. Dock vågar de yttra sin svaghet kring detta, vilket skulle kunna tyda på att vara duktig på att läsa inte är av så stor vikt och därmed efterlever de könsroller som finns i samhället. Att flickor ska vara duktig i skolan och läsa medan pojkar ska vara sportiga och därmed inte behöva läsa i samma grad som flickor. Ytterligare tolkning av de svaren är att gruppen läsarna som har ett mer visat läsintresse tror mer på sig själva när de kommer till sin läsning medan när intresset minskar för varje grupp så ses även tendensen att självförtroendet minskar till att utföra aktiviteten. Genom att utföra en aktivitet regelbundet ökar säkerheten kring utförandet, vilket gäller de allra flesta aktiviteter. Dock så är det svårt att motivera sig till aktiviteter som inte anses roliga. Frågan är därmed om en del av pojkarna verkligen tycker det är tråkigt att läsa eller om den maskulina könsrollen inte tillåter ett läsintresse.

Vidare fanns en önskan om att ytterligare undersöka varför det svaga läsintresset fanns bland pojkarna. Vad som framkom var att pojkarna mycket hellre spelade data än att läsa utanför skolan.

För att ehh... asså om ehh asså varför inte ja liksom, asså de e inte så att jag inte gillar å läsa. Det e de att... i spel så händer det så jädra eller eh ja ska inte svära då men i spel så händer de så mycke å de e så roligt så man typ glömmer bort att läsa, att de ens finns. (Elev 2)

-Men på Fort Knight så sitter man still väl. (Elev 8)

-Aha men... (Elev 9)

-Men de e för att de e kul. (Elev 8)

-Man spelar ah. (Elev 9)

-Men de e bara för att man e koncentrerad. (Elev 10)

Det sista utdraget av ovanstående citat kommer från gruppen som aldrig läser där pojkarna diskuterar att det är svårt att läsa eftersom de har svårt att sitta still. Dock kommer Elev 8 på att de sitter still när de spelar dator. Enligt den här gruppen pojkar är det skillnad att sitta still och läsa och sitta still och spela. Detta eftersom det är så kul och underhållande att spela. Vidare menar Elev 2 att han fastnar så mycket i spelet att allt annat såsom läsning försvinner eftersom det är så spännande. I och med detta är själva stillasittandet inte något som kan anses som något normbrytande för dessa killarna, vilket bryter mot idén om att pojkars kroppar inte är skapta för att sitta ner och läsa. Därmed handlar det om som Elev 2 uttrycker att det händer saker i spelet i stort sätt hela tiden. Spelet i sig innehåller mycket våld som kan liknas ett mer maskulint beteende. I och med detta kan valet av att spela dessa spel markera ännu tydligare deras maskulina könsroll och därmed placera sig högre i den hegemoniska hierarkin.

6.2 Böckerna pojkar läser om de själva får välja

Tidigare i studien presenterades forskningsresultat som visar att majoriteten av pojkarna väljer böcker som är händelserika såsom äventyrslystna böcker. Vidare framkom det att huvudkaraktären fick ofta hamna i knipa för att skapa spänning men även så att karaktären utvecklades och växte som person. Vid frågan om vad pojkarna tyckte om att läsa framkom svaren:

Ah jag läser ganska många olika böcker men mina favoritböcker är fantasyböcker. (Elev 1)

Lite fantasi å lite deckaraktigt å så. (Elev 4)

Ja gillar typ skräck eller såhär. (Elev 9)

De finns inga bra böcker förutom Harry Potter. (Elev 2)

Vad som går att utläsa ifrån dessa svar är att böckerna skall innehålla någon sorts form av spänning såsom skräck, fantasy och deckare är några som nämns. Dessa medför att gruppernas svar liknar varandra. Elev 1 är den enda utav alla pojkar som kan tänka sig läsa andra genrer än hans favoritgenre fantasy. Detta skulle kunna tolkas som att han går något emot normen då han kan tänka sig läsa annat och därmed skulle kunna tilldelas rollen i hierarkin delaktig maskulinitet eftersom han ändå föredrar att läsa sin favoritgenre fantasy. Medan resterande pojkar läser genrer som skulle kunna sägas vara böcker som pojkar ska tycka om att läsa och därmed ställer sig in med den hegemoniska maskuliniteten. Vidare framkommer bokvalet *Harry Potter* av Elev 2 som även nämns av andra elever som en bra bokserie. Andra böcker som nämns vid namn var *Glasbarnen* och *Paxe-*serien. Vidare följde dessa svar kring val av böcker:

Jag gillar mycket liksom eh i böcker som de händer mycket liksom. (Elev 5)

De e mer spännande å så så vill man automatiskt fortsätta läsa för de händer så många saker. (Elev8)

Spännande. (Elev 7)

Valet av böcker framställs av samtliga pojkars citat att det skall vara händelserikt och gärna spännande som för med sig en vilja att fortsätta läsa. Utifrån dessa svar kan en reflektion göras att andra böcker inte anses tillräckligt händelserika och därmed inte är något som anses tillräckligt intressant att läsa. Därmed skulle andra genrer kunna ses som feminina och därmed bryta mot den rådande könsnormen om att pojkar läser händelserika och farliga böcker medan flickor läser om romantik och relationer. Utöver val av böcker har en del av pojkarna i samtliga grupper uttryckt ointresse för att läsa och vid samtal om varför de inte tycker om att läsa svarar de att de tycker det är tråkigt. En möjlig tolkning av det är att det finns en gemensam idé om att läsning är något som man inte ska hålla på med och i och med det är det en rådande norm. Därmed ska man som pojke i den här åldern svara att det är tråkigt för att upprätthålla sin egen status i hegemoniska hierarkin. En ytterligare teori är att det finns andra aktiviteter som intresserar dem mer och som påverkar deras läsvanor.

Korta böcker. (Elev 10)

Ja läser inga böcker men ja läser i spelet. (Elev 6)

Det beror om ja läser i en bok eller om ja läser text på en engelsk TV typ. (Elev 5)

I dessa svar framkom andra typer av läsning än den traditionella i bok. Elev 6 gav en annan synvinkel av vad man kan läsa. I tidigare diskussion bland pojkarna i intervju 2 kom de fram till att de läste en del när de spelade dator. Under diskussionen sa pojkarna att de läste texter som kom fram under spelets gång. Varav troligen detta svar av Elev 6 gällande vad han helst läser. Svaret skulle kunna tolkas som ett starkt hegemoniskt svar då nio av tio pojkar som deltog i studien spelar dator dagligen och det därmed kan tolkas att det är en norm att spela dator. Vidare så svarade Elev 5 att han läste mycket när han tittade på engelsktalad TV. Innan detta uttalande svarade pojkarna i grupp 2 att de inte läste så mycket, men efter detta ökade läsningen för de flesta om hur mycket de läser dagligen. Ytterligare att tillägga är att vid frågan om vad som skulle kunna göra läsningen roligare framkom svaret av Elev 9 i grupp 3 att mer litteratur som handlade om spel skulle kunna medföra ökat intresse för läsning.

Elev 10 som medverkade i gruppen läser aldrig befann sig i gruppen med pojkar med ett svagt läsintresse. Samtliga uttryckte att de inte tyckte om att läsa i gruppen. Därmed är en möjlig tolkning till detta uttalande att pojkarna vill leva upp till en manlig könsroll där läsning inte är en del utav en manlig identitet och därmed skapas en viss nonchalans att ge ett mer ingående svar. Ytterligare tolkning till föregående nämnda är att de som grupp vill uppvisa sin maskulinitet och därmed uppkommer en maskulin ”grabbig” stämning där pojkarnas svar påverkas av rådande attityder och för att visa sin tillhörighet.

6.3 Pojkars läsintresse- hur det har förändrats

I denna studie har pojkarna fått samtala kring hur deras läsintresse såg ut tidigare i livet, hur det ser ut idag samt hur de tror det kommer att se ut i framtiden. Svaren om när de började läsa skiftande en del i grupperna.

Jag började läsa när jag var.. sex år. (Elev 3)

Ehhh.... Det blir nog sju tror ja. (Elev 7)

Men typ åtta nie nånstans. (Elev 9)

Ja skriver sju för de låter snyggare. (Elev 8)

Det Elev 3 svarar ackompanjerar väl de svar jag fick av resterande i gruppen läsarna. Dessutom förkom svar att någon till och med börjat läsa kortare meningar och ord tidigare än så. Svaren i den tidigare nämnda gruppen skiljer sig inte så mycket från de som läser ibland då samtliga svarade att de börjat läsa i 7-årsåldern. I den sista gruppen där läsintresset var lågt fanns en viss attityd i rummet och känslan var att pojkarna inte riktigt visste när de börjat läsa eller möjligtvis inte ville komma ihåg när de börjat läsa. Detta går att utläsa i de två sista citaten. Där en viss osäkerhet kan utläsas i och med svaret som elev 8 uttryckte att han skriver en annan ålder för att det låter *snyggare*. En möjlig tolkning kring den här osäkerheten kan ligga i att i denna grupp råder en icke-läsarkultur. Deras vänner läser inte utanför skolan och dessutom läser inte deras familjer med undantag för två mammor, vilket skulle kunna förstärka synen om att läsning är ihopkopplat med den kvinnliga könsrollen. I den gruppen dessa pojkar var placerade i var inte läsning en statusaktivitet och kan därmed ses som en icke maskulin aktivitet som de inte vill förknippas med. I de andra två intervjugrupperna är inte läsning en lågstatus aktivitet, men är inte heller det första de väljer att göra. Med undantag för Elev 1 som läser mycket för nöjets skull. När pojkarna i dessa grupper svarade på frågan kring

när de började läsa upplevdes det som positiva minnen och en reflektion kring vad de läste då och hur de utvecklats som läsare. Kring dessa två grupper fanns det vid den tidigare delen av läsningen en positiv bild kring att börja läsa eftersom det var roligt och att det var något som de allra flesta utförde. Därmed kan det tolkas som att läsningen i yngre åldrar var något som man ville utföra och någonting som accepterades av samtliga pojkar men även utomstående och därmed var en rådande norm. Vid närmare reflektion gjord av en del av pojkarna framkom det vad som ersatt läsningen idag. Aktiviteten som de flesta gjorde nu var att spela dator.

- Men eh... nu när ja liksom efter typ trean fyran så har ja kommit bort lite från läsningen känns det som. Jag vet inte riktigt varför. (Elev 2)
- Jo! (Elev 1)
- Jo. (Elev 2)
- Spel. (Elev 1)
- Jo spelet! Spel. När jag fick min nya dator. (Elev 2)

När man inte hade en dator å eller ett PS å sånt va det roligt. (Elev 6)

Läsningen var en större del för pojkarna i grupp 1 och 2 fram till i slutet av lågstadiet och början av mellanstadiet. Då fick spelet ett större utrymme bland dem och läsningen prioriterades inte eftersom några av dem fick egna datorer och liknande. I takt med detta tappade läsningen i status och kan därmed tolkas att det blev något som inte var lika anmärkningsvärt att syssla med, men inte heller lika händelserikt som ett spel. Därmed har det blivit mer vanligt att sysselsätta sig med spel än att läsa böcker och att det följaktligen anses mer normalt att spela utifrån dessa pojkgrupper. På frågan om de kommer att läsa i framtiden blev svaren olika.

Jo behöva kommer man fortfarande. (Elev 2)

Eh ja det kommer ja nog. (Elev 7)

Nej. (Elev 10)

Det diskuterades en del mellan framför allt Elev 1 och 2 kring att det kommer behövas läsas i framtiden och att läsa för nöjets skull. De flesta var antagligen överens kring att det kommer behövas i ett jobbsammanhang, men att det inte kommer ske i någon större utsträckning som vuxen. Inte bara för att det möjligtvis är händelsefattigt utan som vuxen har man inte lika mycket tid. Vidare diskuterade grupp 2 som läser ibland med Elev 7 i spetsen att läsningen kan bidra till att man bli duktigare i skolan i och med att man kan få ett större ordförråd i samband med läsning. Dock trodde de bara att läsningen marginellt skulle stiga om ens det så de flesta ansåg att läsningen antagligen skulle ligga kvar på samma nivå eller sjunka än mer. Det var ingen förutom Elev 1 som tog upp läsningen från ett nöjesperspektiv, utan läsningen sågs främst som ett framtida verktyg som behövs inför och inom de olika karriärsvalen. Utifrån pojkarnas svar kan det tolkas att de könsnormer angående att män och pojkar inte skall läsa troligtvis följs av deras manliga förebilder i hemmet exempelvis pappor. Även att andra män idag som finns i deras närhet samt förebilder likt artister och liknande inte heller läser speciellt ofta utan visar upp andra aktiviteter som de gör. Detta bidrar troligtvis till hur pojkarna tror sig bli i framtiden.

Ah min pappa läser aldrig... vadå han gör inte de (skrattar). (Elev 9)

Asså jag spelade ju såhär Wii ibland med pappa men det kan ju inte räknas som att ja spela direkt. (Elev 2)

6.4 Datorintresset- mer än bara ett spel.

Innan studiens genomförande fanns ingen direkt tanke på vad pojkar helst hittar på eftersom det troligtvis beror på skola och område. Det som förekom mest bland svaren om vad pojkarna helst gör utanför skolan är att spela dator och fram för allt spela spelet Fort Knight. Andra vanligt förekommande datoraktiviteter är att befinna sig på internet-sajten Youtube. I samtalen kring varför de spelar framkom dessa svar:

Därför spelar ja. Ja orkar ja spelar aldrig själv. Ja spelar för att alla andra spelar. (Elev 2)

Spela vet ja inte riktigt varför ni gör. (Elev1)

De e väldigt roligt. (Elev 8)

Underhållning. (Elev 6)

Det fanns en tydlig åsiktsskillnad mellan Elev 2 och Elev 1 gällande spel och spelande. Elev 1 som aldrig spelar själv visar tydligt sitt avståndstagande gällande den aktiviteten. Vidare försöker Elev 2 att motbevisa Elev 1, att spel är något som i stort sätt alla i deras ålder sysslar med och framför allt om man är kille. Dessutom kan svaret från Elev 2 visa på att det finns en viss social press i att spela. Detta skulle kunna tolkas på så vis att det är en aktivitet som är statusbetingad och ger en viss rang rent socialt och därmed bör eftersträvas som pojke i deras ålder. Genom att bli delaktig i denna aktivitet kan Elev 2 därmed bli uppmärksammas av de som i detta sammanhang befinner sig i maskulinitets hegemoni och därmed blir delaktig i att återskapa rådande status för denna aktivitet. Utöver statusen kan de våldsamma spelen anses som mer maskulina än böcker då spelen handlar om krig och överlevnad vilket anses av många som maskulint då män genom historien har gått ut i krig. Vidare framkommer det att spela är något som bidrar till någon sorts form av underhållning. När några av svaren utvecklas av ett antal pojkar framkommer den sociala biten än mer i spelet.

Å man man skaffar ja tror att man skaffar mycke vänner också såhär ute i andra länder till exempel. (Elev 5)

Ja har blivit mer social sedan ja började spela på PS4. Egentligen har ja mycket mer kontakt med alla. (Elev 7)

Ah mm men också att man spelar me vänner å så. (Elev 9)

Pojkar i samtliga grupper, men främst i grupp 2 och 3, framhåller den sociala biten med spelet. Genom spelet har de fått nya vänner men genom att spela kan de också hålla kontakten med gamla vänner såsom klasskompisar. Detta skulle kunna vara en faktor till varför Elev 2 svarar att han spelar för att alla andra gör det. Eftersom att det verkar vara en stor del av pojkarna i deras ålder som spelar främst Fort Knight blir det av vikt att socialisera sig via spelet. Detta skulle kunna tolkas som en rädsla att hamna utanför den hegemoniska maskuliniteten och hamna i utanförskap. Genom spelet skapas en gemenskap både i spelet, men även att ha något att socialisera om exempelvis i skolan. Vidare framkommer det att Elev 1 inte har några egna erfarenheter kring spel och verkar inte finna det som ett utanförskap

utan snarare sakna en passion för spelets värld. Detta skulle kunna tolkas vidare till att det saknas ett intresse hos honom och att det verkar inte heller finnas en vilja att eftersträva ett liknande beteende. Dock förekommer det inte att Elev 1 ses ner på under intervjun, men däremot blir han motargumenterad av Elev 2 vid ett flertal tillfällen angående spelandet. Vid dessa argumentationer blir emellanåt Elev 2 förvånad över hur lite kunskaper Elev 1 besitter om datorspel och visar sin frustration genom kroppsspråk och vissa uttryck om att spelandet är en del av dagens samhälle. Därmed skulle hans agerande kunna tyda på att han vill visa vad som är rätt och vad som är fel och att Elev 1 därmed borde ändra sitt beteende för bättre passa in bland de dataspelande normer som råder.

7. Diskussion

I den här delen av studien kommer det tidigare nämnda resultatet kopplas samman och diskuteras i relation till det presenterade syftet samt tidigare forskning. Studiens syfte har varit att undersöka pojkar i årskurs 6 och deras relation till läsning för att få kunskap om deras läsning så att framtida undervisning delvis kan anpassas efter deras önskemål och intressen. Men en del av studien har det även lagts fokus på vad pojkar i den berörda åldern tycker om att göra utanför skolan då det visats sig att fåtalet intresserar sig för läsning. Vidare har maskulinitetsteorin använts för att tolka och analysera det pojkarna säger sinsemellan och vad deras handlingar kan ha för betydelse. Analysen har inte varit möjlig att utföra på enskilda personer eftersom intervjuerna har skett i grupp. Syftet har inte heller varit att analysera enskilda individer utan hur pojkarna agerar i grupp och om det kan ha en inverkan på hur och vad de väljer att svara på frågorna.

Diskussionens disposition kommer delas upp i avsnitt som benämns på samma sätt som forskningsfrågorna för att tydliggöra och synliggöra vad som framgick i den berörda frågan.

7.1 Hur ser pojkar i årskurs 6 på läsning?

I resultatet presenterades det att nio av tio pojkar inte anser sig vara läsare. Därmed finns det liknande attityder gentemot läsning i samtliga tre grupper. Vad som framkom om läsningen var att det är tråkigt men också att det finns annat som lockar mer än själva läsningen, vilket även detta var en gemensam nämnare grupperna emellan. Det framkom av samtliga pojkar att kunna läsa är av vikt, vilket skulle kunna tolkas som motsägelsefulla rådande normer eftersom nästan ingen av dem läser böcker. I den tidigare forskningen (Dutro, 2002; Linnakylä et al., 2004) framkom det att aktiviteten av många anses feminin. Detta uttrycks inte av några av pojkarna att så skulle vara fallet. Dock är det nog mer troligt att de vill leva upp till sin manliga könstillhörighet (Boltz, 2013). De flesta av pojkarna framhåller att det främst är mamman i familjen som läser och därmed saknas manliga förebilder som utför läsning. Dessutom skulle det här kunna kopplas till Millard (1997) som visar på att genom att vårdnadshavare läser blir de förebilder inom området. Eftersom få föräldrar enligt pojkarna läser har de därmed också få att inspireras av och ta efter när det kommer till läsning. Därmed kan en tolkning vara att läsningen inte anses tillhöra den manliga könsrollen. Genom att få av pojkarnas pappor läser har därmed få pojkar chansen att inspireras till ett läsande beteende (Skolverket, 2012). I och med det skulle det kunna vara så att pojkarna försöker efterlikna pappornas manliga könsroll genom att inte läsa och istället utföra andra aktiviteter som är mer accepterat för män att göra enligt könsnormerna likt att spela krigsspel.

Vidare anser Morgan och Fuchs (2007) att läsning regelbundet leder till starka läsare. Dessutom ges förklaringen att om barn har motivation till att läsa ökar också engagemanget och läslusten hos dem. Just motivationen hos pojkarna i studien är för det mesta låg eller till och nästan obefintlig i gruppen som aldrig läser. Elev 1 som läser mycket märks läslusten tydligt och han pratar engagerat om att det finns många bra böcker att läsa. Visserligen säger de flesta av pojkarna att när de väl läser så tycker de om det, men det är sällan som det verkar

bli regelbundet och självmant i någon av grupperna. Dessutom verkar motivationen till att läsa i högre grad höra samman med läsförmågan hos pojkar (Logan & Johnston, 2010; Logan & Medford, 2011). Vad som kan utläsas från de olika intervjuerna är att grupp 1 med läsarna besatt ett större läsintresse i högre grad och trodde på sin egen läsförmåga samt värderade också sina läskunskaper högre. Medan de pojkarna i gruppen som aldrig läser inte hade lika stort förtroende till sin egen läsning och läste inte heller utanför skolan. De visade även ett större motstånd gentemot läsning. Detta skulle kunna tolkas som att det tar uttryck i att de gemensamt visar upp sin maskulinitet som blir än kraftigare då pojkarna driver på varandra genom exempelvis visa vem som tycker minst om att läsa. Dessutom menar Logan och Johnston (2009) att pojkar i större mån måste vara bra på något för att fortsätta med aktiviteten, vilket skulle kunna kopplas till pojkarna i studien. De pojkar som läser mindre i grupp 3 har också ett lägre självförtroende och självuppskattning kring sin läsning och därmed utför det så lite som möjligt. Detta skulle även kunna kopplas till en del av pojkarnas oro kring att läsa högt inför andra, vilket främst fanns i grupp 3 som aldrig läser. Genom att de anser sig sämre än andra vill de inte utföra liknande aktiviteter.

Vid intervjuerna märktes inga uttryck för vad som kan uttryckas som kränkande eller nedvärderande i någon av grupperna. Visserligen var grupperna relativt samstämmiga när det kommer till vad de tycker om läsningen samt vad de tycker om att göra utanför skolan. Det skulle kunna tolkas som att ingen av pojkarna befinner sig i rollen underordnad maskulinitet. Dock skulle det även kunna tolkas som att det råder en överordnad könsnorm bland pojkarna som väljer att följas. Att detta tar sig uttryck i att visa upp sin maskulinitet och inte bryta mot vad som anses som maskulina könsnormer alltså inte läsa. Dock stack gruppen med läsarna ut lite ur mängden då det fanns en viss oförståelse kring en del åsikter som Elev 1 och 2 hade, eftersom de tyckte raka motsatserna om läsning och datorspelande. Inga kränkande ord uttalades och inte heller några fysiska handlingar utfördes, men en del oförståelse mellan Elev 1 och 2 kring deras intressen uttalades. I den tidigare forskningen kring skolan och könsnormer framfördes det att normbrytande aktiviteter brukar bemötas genom kränkningar (Holm, 2008). Därmed finns det en möjlighet att läsningen i sig inte anses speciellt feminint i dessa grupperna utan snarare en aktivitet som har lägre status. Dock kan bemötandet från Elev 2 till Elev 1 visa på att det Elev 1 gör är annorlunda och vill därmed visa på att det han i sin tur gör är något som är mer statusbetingat såsom att spela (Randell, 2016). Därmed skulle Elev 1 ur en datorspelande synvinkel befinna sig i en underordnad plats i den maskulina hierarkin eftersom det han gör inte anses manligt. Vidare till varför svaren och attityderna är så pass samstämmiga skulle kunna ligga i en rädsla att bli betraktat som annorlunda och överskrida det som anses vara normen alternativt känsnormen.

7.2 Vad läser pojkar?

I Farris et al. (2009) studie framkom det att pojkar i amerikansk skola föredrog böcker som var händelserika till sitt innehåll men även hade häftiga och spännande bokomslag. Vidare fick även huvudkaraktären vara med om äventyr, men skulle ändå ge läsaren chansen att identifiera sig med karaktärerna i boken. Det som framgår från gruppintervjuerna angående vad pojkar läser kan kopplas samman med den tidigare forskningen till viss del. Visserligen nämndes det inte i någon av grupperna något om framsidan på böckerna när det valdes bok, men frågorna styrdes inte heller dit under intervjuerna eftersom pojkarnas egna tankar kring läsning var det som styrde innehållet. Dock framgår att böcker som är händelserika såsom fantasy och deckarböcker kan kopplas samman med Farris et al. (2009) studie då det framgår även vid dessa intervjutillfällen att samtliga grupper föredrar böcker som är spännande och händelserika. Dock kan det tilläggas att pojkarna i gruppen som läser ibland gärna läser texter i filmer och serier samt både de som läser ibland och de som aldrig läser uppger att de läser text som uppkommer i spel likt uppdateringar. Därmed har utvecklingen på den tekniska

sidan sedan Farris et al. (2009) studie utfördes påverkat två grupper av pojkar vad de helst vill läsa. Olika sorters spel såsom TV- och datorspel har utvecklats och fler i yngre åldrar har tillgång till någon sorts form av skräm. Detta har åtminstone påverkat denna studien då samtliga grupper med undantag för en pojke gärna spelar mycket och länge istället för att läsa traditionella böcker. Visserligen bör vi kanske omvärdera vad läsning egentligen innebär. Likt flertalet av pojkarna säger så läser de i spelet genom uppdateringar och social kontakt med vänner genom chatt och liknande. Vidare kan kontakten som pojkarna har vid exempelvis Fort Knight anses vara ett maskulint sätt att socialisera på. Detta eftersom det främst är pojkar och män som spelar. Därmed delar de inte den här plattformen med flickor och kvinnor, vilket därmed kan tillskrivas en manlig plattform och ett manligt sätt att kommunicera.

Det framkommer i studien att boken tappar mark då det inte är lika händelserikt, snabbt och överraskande som ett spel. Eftersom samtliga grupper med pojkar efterfrågar just händelserika böcker har de möjligtvis övergått till något som är ännu mer spännande. Något som också ger höga adrenalinnivåer då exempelvis Fort Knight handlar om att överleva genom att döda andra spelare. När pojkarna en gång har upptäckt spelet som i många fall är flera gånger mer händelserikt är det svårt att gå tillbaka till böcker. Detta eftersom läsning kräver mer i att komma igång och komma över den inledande tröskeln in i berättelsen. Kanske är detta en faktor till att många pojkar idag har svårt att sitta stilla då de har vant sig vid ett händelserikt spel och istället får en bok i skolan att läsa. Möjligheten finns att spelandet leder till rastlöshet när mindre händelserika aktiviteter skall utföras. En potentiell lösning på detta framkom av Elev 9. Enligt honom så borde fler böcker handla om spel. Detta i sig möjligtvis skulle kunna locka fler att läsa böcker då böckerna inriktar sig emot en del pojkars intressen.

Utöver val av genre framgår det i Farris et al. (2009) studie att pojkar med lässvårigheter valde mer lättlästa böcker med större typsnitt och liknande. Vid intervjun av de pojkarna som aldrig läser framkom det av en av pojkarna att de gärna läser korta böcker. Dessutom framkom det bland dessa pojkar att de verkligen inte tycker om att läsa, vilket även det skulle kunna kopplas till deras läsning och att de finner svårigheter i det. Vidare framfördes det bland grupp 2 och 3 att pojkarna tycker det är jobbigt att läsa inför andra. Detta skulle även kunna kopplas till lässvårigheter som ger dem en osäkerhet kring deras läsprestation och därmed undviker att läsa inför andra. En annan möjlig orsak till att de inte vill läsa inför andra kan vara att de själva inte valt text och därmed finner texten för svår och bortanför sina egna preferenser av litteratur. Därmed finns det en hel del likheter till den tidigare forskningen, men då den har nästan tio år på nacken bör den tas med en nypa salt. Vidare är det möjligt bland samtliga tre grupper att det finns möjligheter till att de påverkar varandra till att visa och uttrycka att läsning och skolan är tråkig. Därmed skapas eller bibehålls en maskulinitet och antipluggkultur. Att det inte är manligt att läsa och därmed läser dessa pojkar inte alls för att bibehålla sin maskulinitet.

7.3 Har pojkars läsintresse förändrats och finns det andra aktiviteter som intresserar dem mer än läsning?

Samtliga pojkar i grupperna är överens om att läsning är viktigt. När grupperna läser och läser ibland var yngre ansågs läsningen något som man både gjorde i skolan och på fritiden. Att läsa var något nytt, men också spännande och roligt. Båda grupperna läste mer då än vad de gör idag, med undantag för Elev 1 som har ett lika stort intresse för att läsa som då. Däremot bland pojkarna i grupp 3 påvisar de att de aldrig har varit intresserade av läsning. I Sainsbury och Shagens (2004) studie visade de på att intresset för läsning mellan årskurs 4 och 6 minskar bland både pojkar och flickor. Vidare minskade läsintresset bland andra elever som gick i årskurs 4 och 6 fem år senare. Dock framgick att det fortfarande fanns ett större

intresse bland de yngre eleverna. Ett liknande svar ger Elev 2 i studien. Att ett stort läsintresse fanns till och med trean och fyran, men efter det sjönk intresset stadigt. Svaret till hans minskade intresse låg främst i ett dataspelande. Några av pojkarna i grupp 2 och 3 framförde att de alltid hade spelat ända sedan de var små, men att spelande tagit över mer och mer desto äldre de blivit. En möjlig förklaring till det är ett större utbud av spel eftersom många spel har en åldersgräns vid cirka 12–13-årsåldern och därmed öppnar sig en “vuxnare” spelvärld i slutet av mellanstadieåldern. Vidare kan det diskuteras att de flesta av dessa pojkar har med största sannolikhet föräldrar som är uppvuxna eller var unga under 80- och 90-talet då datorer, gameboys och annan ny teknik började dyka upp i allt fler hem. Alltså har de flesta av föräldrarna en relation till den nya tekniken och till och med intresse kring detta. I och med det finns det föräldrar, troligtvis främst pappor, som spelar själva och med sina barn. Därmed skulle det kunna finnas en större acceptans kring spelandet och dess kultur än tidigare föräldragenerationer har besuttit. Istället för att ha manliga förebilder när det kommer till läsning har männen i deras liv blivit spelande förebilder. Det brukar sägas att barn inte gör som vuxna säger till dem, utan de tar efter det som vuxna gör. Genom att de tar efter andra mäns beteende ser de också till att bibehålla könsnormen om att pojkar och män spelar.

Vidare var det ingen skillnad i gruppernas svar kring deras framtida läsning. Om de kommer att läsa mer kommer det endast ske marginellt. Dock framkom förklaringen i gruppen som läser ibland att det kommer behövas inom den närmsta framtiden såsom kommande högstadie- och gymnasietid. Ingen av pojkarna svarar att de kommer att ha stor användning av det i sina framtida yrken. Läsning som ett fritidsintresse tas endast upp av Elev 1 som beskriver att han kommer fortsätta läsa, men i mindre utsträckning då vuxenlivet medför mindre tid till intressen. Med dessa framtidsvisioner är det högst troligt att de kommer att föra vidare dessa tankar och normer kring läsning till nästa generation som framtida icke-läsande förebilder.

8. Slutsats

I den här studien har det visat sig att läsintresset är lågt bland de flesta pojkarna som intervjuats. Det verkar som att den traditionella läsningen är populär bland de yngre barnen fram till slutet av lågstadiet eller början av mellanstadiet. Sedan händer det något. Vad som tros ligga bakom just dessa pojkars svalare läsintresse är inte att läsningen plötsligt har blivit tråkig, utan snarare fått konkurrens med något som går mycket fortare och är mer händelserikt nämligen spelandet. Spelet är idag en aktivitet där barn och ungdomar håller kontakt med varandra men självklart också spelar. Pojkarna som deltog i studien ansåg sig även läsa när de spelade likt uppdateringar samt konversationer med andra spelare. Därmed kan innehållet av begreppet läsa ifrågasättas. Är “riktig” läsning endast det som sker i böcker och tidningar? Om läsning endast är det som kan läsas analogt såsom böcker är pojkarna inga läsare. Dock lägger man till spel och exempelvis film- och serietittande med text läser plötsligt pojkarna flera timmar om dagen. Möjligtvis behöver vi nu och i framtiden uppdatera innebörden av begreppet läsning och faktiskt till en viss del anpassa efter pojkar men även flickors intressen för att hänga med i utvecklingen men även förstå vad som kan locka dem till att läsa.

8.1 Didaktiska implikationer

Inledningsvis i denna studie har det påpekats att samtliga barn, men främst pojkar har en sämre läsförståelse. Vidare påvisades det möjliga faktorer till varför läsningen hos just pojkar är sämre och vad de intresserar sig för att läsa. När gruppintervjuerna utfördes bland totalt tio pojkar framkom en annan aspekt till en möjlig bidragande faktor till pojkars sämre läsförståelse, nämligen spelandet på olika sorters skärmar exempelvis datorer. Därmed finns en önskan om vidare forskning kring spelandet och dess påverkan av läslusten i ett vidare

format då denna studie endast är utförd på ett mindre antal pojkar och främst inte är inriktat mot spel. Eftersom det sker så mycket i spelen och nästan hela tiden hade det varit intressant att djupdyka i vad som egentligen händer när speciellt yngre såsom barn och ungdomar spelar och vilka effekter det har. Är det så att spelen medför att böcker och andra analoga aktiviteter inte blir tillräckligt händelserika och tillfredsställande? Detta skulle ligga lärare till intresse för att kunna skapa en jämlik undervisning bland eleverna och kunna utveckla en läslust hos alla. Spelets inverkan är av intresse för professionen lärare då det ligger i intresse att eleverna ska kunna läsa och inspireras av texter för att själva kunna utforska sitt eget skrivande. Pojkarna är medvetna om att läsningen är viktig, men läser ändå inte. Om det inte går att locka pojkarna till läsningen med detta argument bör lärare veta hur de skall kunna locka pojkarna på annat sätt. Därmed anser jag att det är av vikt att veta hur dessa spel påverkar barn och ungdomar så att undervisningen skall kunna ge även dessa pojkar en läslust och böcker som liknar de snabba och händelserika spelen.

Litteratur:

- Boltz, R-H. (2009). *What We Want: Boys and Girls Talk about Reading*. Hämtad 2017-04-26, från <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ851693.pdf>
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3:2, 77-101. Hämtad 2018-05-02, från <http://dx.doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber AB.
- Burman, C. (2018, 15 mars). Forskning: Pojkars läsning underskattas. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2018-04-18, från <https://www.svd.se/forskarna-pojkars-lasning-underskattas>
- Dutro, E. (2002). "Us Boys like to Read Football and Boy Stuff": Reading Masculinities, Performing Boyhood. *Journal of Literacy Research*. 34 (4), s. 465-500. Hämtad 2018-04-10, från http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1207/s15548430jlr3404_4
- Entwisle, D. R., Alexander, K. L. & Olson, L. S. (2007). Early Schooling: The Handicap of Being Poor and Male. I *Sociology of Education*, (80), s. 114–138. Hämtad 2017-04-07, från <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/003804070708000202>
- Farris, P.J., Werderich, D.E., Nelson, P.A. & Fuhler, C.J. (2009). Male Call: Fifth-Grade Boys' Reading Preferences. *The Reading Teacher; Newark*, 63(3), s. 180-188. Hämtad 2018-04-10, från: <https://search-proquest-com.ezproxy.ub.gu.se/docview/203283487/fulltext/75E11D753CF24CFCPQ/1?accountid=11162>
- Holm, A-S. (2008). *Relationer i skolan- En studie av feminiteter och maskuliniteter i år (doktorsavhandling)*. Göteborg: Göteborgs Universitet, Acta Universitatis Gothoburgensis. Tillgänglig: <https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/17220>
- International Association for the Evaluation of Educational Achievement. (2012). *PIRLS 2011 International Results in Reading*. Hämtad 2018-04-18, från https://timssandpirls.bc.edu/pirls2011/downloads/P11_IR_FullBook.pdf
- Leaper, C., Anderson, K. J. & Sanders, P. (1998). Moderators of Gender Effects on Parents' Talk to Their Children: A Meta-Analysis. I *Developmental Psychology*, 34 (1), s. 3-27. Hämtad 2017-04-08, från <http://search.proquest.com.ezproxy.ub.gu.se/docview/614361317/fulltextPDF/79AB5E6F75394CB9PQ/1?accountid=11162>
- Logan, S. & Johnston, R. (2009). Gender differences in reading ability and attitudes: examining where these differences lie. I *Journal of Research in Reading*, 32 (2), s. 199–214. Hämtad 2017-04-04, från <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1467-9817.2008.01389.x/pdf>
- Logan, S. & Medford, E. (2011). Gender differences in the strength of association between motivation, competency beliefs and reading skill. I *Educational Research*, 53 (1), s. 85-94. Hämtad 2017-04-20, från <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00131881.2011.552242>
- Linnakylä, P., Malin, A. & Taube, K. (2004). Factors behind low reading literacy achievement. I *Scandinavian Journal of Educational Research*, 48 (3), s. 231-249. Hämtad 2017-04-26, från <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00313830410001695>

- McGeown, S. Goodwin, H. Henderson, N., & Wright, P. (2012). Gender differences in reading motivation: does sex or gender identity provide a better account?. *Journal of Research in Reading*, 35 (3), s. 328-336. Hämtad 2017-04-03, från <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1467-9817.2010.01481.x/pdf>
- Millard, E. (1997). Differently literate: Gender identity and the construction of the developing reader. *Gender and education*, 9 (1), s. 31-48. Hämtad 2017-04-25, från <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09540259721439>
- Morgan, P. L. & Fuchs, D. (2007). Is there a bidirectional relationship between children's reading skills and reading motivation? I *Exceptional Children*, 73 (2), s. 166-183. Hämtad 2017-05-02, från <http://journals.sagepub.com.ezproxy.ub.gu.se/doi/pdf/10.1177/001440290707300203>
- Osbeck, C., Holm, A-S. & Wernersson, I. (2003). *Kränkningar i skolan. Förekomst, former och sammanhang*. Rapport nr 5. Hämtad 2017-04-26 från https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/8440/1/Osbeck_Holm_Wernersson.pdf
- Persson, M. (2007). *Varför läsa litteratur? Om litteraturundervisningen efter den kulturella vändningen*. Malmö: Studentlitteratur AB.
- Randell, E. (2016). *ADOLESCENT BOYS' HEALTH- managing emotions, masculinities and subjective social status (doktorsavhandling)*. Umeå: Print & Media Umeå Universitet. Tillgänglig: <http://du.diva-portal.org/smash/get/diva2:1044549/FULLTEXT01.pdf>
- Regeringen. (2017). *Regeringens insatser för att stärka läsningen*. Hämtad 2018-05-30, från <https://www.regeringen.se/artiklar/2017/10/regeringens-insatser-for-att-starka-lasningen/>
- Saar, T. (2007). Pojkars berättelser & berättelser om pojkar. *Svenskläraren - tidskrift för svenskundervisning*, s. 15–17. Stockholm: Svenskläraren.
- Saar, T., Nordberg, M. & Hellman, A. (2008). Att göras till "riktig pojke"- föreställningar, förkroppsliganden och förhandlingar om det normala och det önskvärda. I *Resultatdialog 2008. Forskning inom utbildningsvetenskap*. Vetenskapsrådets rapportserie 12:2008.
- Sainsbury, M. & Schagen, I. (2004). Attitudes to reading at ages nine and eleven. I *Journal of Research in Reading*, 27 (4), 373-386. Hämtad 2017-04-02, från <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1467-9817.2004.00240.x/epdf>
- Skolverket. (2006). *Könsskillnader i måluppfyllelse och utbildningsval*. Stockholm: Tabergs tryckeri AB.
- Skolverket. (2012). *PIRLS 2011. Läsförmågan hos svenska elever i årskurs 4 i ett internationellt perspektiv*. Rapport 381. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket. (2017). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011-Reviderad 2017*. Hämtad från https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2Fblob%2Fpdf3813.pdf%3Fk%3D3813

- Smith, M. C. (1990). A longitudinal investigation of reading attitude development from childhood to adulthood. I *The Journal of Educational Research*, 83 (4), s. 215-219. Hämtad 2017-04-03, från <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00220671.1990.10885958>
- SOU 2010:51. *Könsskillnader i Skolprestationer- idéer om orsaker*. Rapport V från Delegationen för jämställdhet i skolan. Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer.
- Statens Medieråd. (2017). *Unga & Medier 2017*. Hämtad 2018-04-18, från <https://statensmedierad.se/download/18.7b0391dc15c38ffbccd9a238/1496243409783/Ungar%20och%20medier%202017.pdf>
- The Organisation for Economic Co-operation and Development. (2004). *Messages from PISA 2000*. Hämtad 2017-04-07, från <http://www.oecd.org/education/school/programmeforinternationalstudentassessments/pisa/34107978.pdf>
- The Organisation for Economic Co-operation and Development. (2010). *PISA 2009 Results: Learning Trends: Changes in Student Performance Since 2000 (Volume V)*. Hämtad 2017-04-07, från <https://www.oecd.org/pisa/pisaproducts/48852742.pdf>
- The Organisation for Economic Co-operation and Development. (2016). *Programme for international student assessment (PISA) results from PISA 2015-Sweden*. Hämtad 2017-04-10, från <http://www.oecd.org/pisa/PISA-2015-Sweden.pdf>
- Trost, J. (2014). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer- inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Hämtad 2018-03-29, från https://www.gu.se/digitalAssets/1268/1268494_forskningsetiska_principer_2002.pdf
- W. Connell, R. (2008). *Maskuliniteter*. Göteborg: Daidalos AB.
- Wibeck, V. (2010). *Fokusgrupper- Om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Williams, M., Burden, R. & Lanvers, U. (2002). 'French is the language of love and stuff': Student perceptions of issues related to motivation in learning a foreign language. I *British Educational Research Journal*, 28 (4), s. 503-528. Hämtad 2017-05-03, från <http://onlinelibrary.wiley.com.ezproxy.ub.gu.se/doi/10.1080/0141192022000005805/epdf>
- Worthy, J., Moorman, M., & Turner, M. (1999). What Johnny likes to read is hard to find in school. I *Reading Research Quarterly*; 34 (1), s.12-25. Hämtad 2018-04-25, från <https://search-proquest-com.ezproxy.ub.gu.se/docview/212122156/fulltext/E2784DF8258D446FPQ/1?accountid=11162>
- Zimmerman, F. (2018). *Det tillåtande och det begränsande- En studie om pojkars syn på studier och ungdomars normer kring maskulinitet* (Akademisk avhandling). Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis. Tillgänglig: https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/54036/1/gupea_2077_54036_1.pdf

Bilaga 1-Föräldramedgivande

Föräldramedgivande

Till dig som har barn i klass 6 på -----,

Mitt namn är Helena Nordfeldt och är lärarstudent på Göteborgs Universitet. Nu i vår skriver jag mitt examensarbete som berör ämnet svenska med inriktning pojkars attityder kring läsning.

Vid ett intervjutillfälle kommer jag att intervjua ditt/ert barn tillsammans med 2–3 andra elever om deras syn på läsning och deras läsintresse. Under intervjun kommer jag att använda mig av ljudupptagning som senare kommer att transkriberas. Materialet från intervjun kommer att ligga till grund för resultat, analys och diskussion i mitt examensarbete. I studien kommer inga personuppgifter att nämnas och informationen kommer inte kunna spåras till en enskild individ, allt enligt Vetenskapsrådets konfidentialitetskrav.

Deltagandet i studien är naturligtvis frivilligt.

Vid eventuella frågor kontakta gärna mig på mailen: gusvnokvhe@student.gu.se.

Vänligen lämna ert medgivande till --- senast 24/4.

Med vänlig hälsning,

Helena Nordfeldt

Föräldramedgivande

Barnets namn: _____

- Ja, mitt barn får delta.
 Nej, mitt barn får inte delta.

_____
Målsmans underskrift

Datum

Bilaga 2-Intervjuguide

Inledande frågor

- Vad heter ni?
- Hur gamla är ni?
- Vilken klass går ni i?

Allmänna tankar kring läsning och tidigare läsning

- Vad tänker ni på om jag säger läsning?
- Är det viktigt att kunna läsa?
- När började ni läsa? (graf)

Läsintresse

- I vilka sammanhang läser ni?
- Tycker ni om att läsa?

Ja

- Varför tycker ni om att läsa? /Varför tror ni att ni tycker om att läsa?
- Vad/vilka böcker/genrer läser ni helst?
- Var tycker ni mest om att läsa?
- Varifrån får ni era böcker?

Nej

- Vad gör ni istället för att läsa? - När började du/ni med det? (graf)
- Varför tycker ni inte om att läsa? /Varför tror ni att ni inte tycker om att läsa?
- Var tycker ni mest om att läsa?
- Om ni läser, vad läser ni då för något?

- Tyckte ni om att läsa när ni var yngre? (graf)
- Vad läste ni när ni var yngre?
- Hur skulle ni värdera er läs nivå idag? / Hur bra är ni på att läsa idag?

Fritid och vänner

- Brukar ni läsa utanför skolan?
  - I så fall hur ofta?
  - Vad tycker ni helst om att göra utanför skolan? (graf)
- Varför då? Vad är det som gör det så roligt?
- Brukar era vänner läsa utanför skolan?
  - Brukar ni prata om vad ni har läst med någon av era vänner?

Skola:

- Brukar ni läsa i skolan? När då?
- Vad brukar ni läsa i skolan?
- Vilket är det roligaste ämnet i skolan? Varför är det roligast?

Hemmet

- Finns det böcker och tidningar hemma hos er? Ungefär hur mycket?
- Brukar någon hemma hos er läsa? Vem då?

- Pratar du om texter och böcker du har läst med någon hemma?

Framtida läsning och avslutande fråga:

- Tror ni att ni kommer att läsa när ni är äldre? Varför? (graf)
- Vad skulle kunna göra läsningen roligare? / Vad skulle få er att läsa mer?
- Har ni något ni vill fråga mig eller vill ni tillägga något om läsning?